

संपादकीय

॥ न मे भक्त प्रणश्यति ॥

अमेरिकन अभिमान भारतासाठी इष्टापत्ती

अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी अमेरिकन काँग्रेसच्या संयुक्त बैठकीसमोर पुन्हा एकदा अमेरिकन भावनेला साद घातली आहे. गुणवत्तेवर आधारित भारतीयांना प्रवेश देण्यापासून तर एका भारतीय तरुणाच्या झालेल्या हत्येचा निषेध करण्यापर्यंत शिवाय अमेरिकन माणसाचे भवितव्य सुरक्षित ठेवण्याच्या दृष्टीने त्याच्या रोजगार किंवा व्यवसायावर परिणाम होणार नाही, अशीच धोरणे आपले सरकार राबवणार असल्याचे त्यांनी पुन्हा घोषित केले. अगदी तोट्यात चालणाऱ्या अमेरिकन माणसांच्या उद्योगांना आर्थिक मदत करण्यापासून ते सर्व अमेरिकन लोकांनी केवळ अमेरिकेसाठीच झटण्याची सिध्दता ठेवण्यापर्यंतचे आवाहन त्यांनी आपल्या भाषणात केले. एकाच नियतीने बांधले गेलेले आपण अमेरिकन एकसंघ राहू आणि अमेरिकेच्या वैभवासाठी सर्व शक्ती पणाला लावू, हे सांगायलाही ते विसरलेले नाहीत. त्यांच्या भाषणामध्ये अमेरिका आणि अमेरिकन देश यांचेच हित पाहण्याविषयीचे सगळे मुद्दे ओतप्रोत भरलेले होते. त्यांच्या या भाषणातून अमेरिकन लोकांना राष्ट्रीयत्वाची भावनिक साद घातली जात आहे. जिला पुढच्या काही काळात जनमानसातून चांगला प्रतिसाद मिळण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. जगातली सध्याची परिस्थिती पाहिली तर सगळेच प्रमुख देश स्थानिक जनता आणि आपल्या देशाचा विकास यावरच लक्ष केंद्रित करताना दिसून येतात. प्रामुख्याने स्थानिक जनतेचे रोजगार आणि व्यवसाय हे संरक्षित राहतील. अन्य देशातील लोकांमुळे त्यांच्या उद्योग व्यवसायावर परिणाम होणार नाही, याची काळजी जगातील प्रमुख राष्ट्रे घेताना दिसून येत आहेत. अगदी ब्रिटनने युरोपिय संघातून बाहेर पडण्याचा घेतलेला निर्णय हा केवळ इंग्लंडमधील जनतेच्या भवितव्यासाठी घेतला. जगाच्या अर्थकारणाचा विचार करण्यापेक्षा स्वतःच्या देशातील अर्थकारण हे त्याच देशातील लोकांच्या उद्योगवाढीतून मजबूत करण्याचा संकल्प त्यामागे दिसून येतो. रशिया, चीन या देशांनी तर गेल्या अनेक वर्षांपासून स्वतःच्या देशातील लोकांना उद्योग व्यवसायाच्या दृष्टीने संरक्षण उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न चालवलेला आहे. चीन हा दुसरी आर्थिक महासत्ता म्हणून ओळखला जातो. परंतु, त्याचे सगळे रहस्य चीनमधल्या स्थानिक माणसाला उद्योग व्यवसायासाठी दिलेल्या विविध संधींमध्ये पाहायला मिळते. काहीसा असाच दृष्टिकोन ठेवून डोनाल्ड ट्रम्प यांनी अमेरिकनांचे हित हाच आपला पुढच्या पाच वर्षांतील प्रमुख अजेंडा असल्याचे पुन्हा एकदा घोषित केलेले आहे.

जगभरात बदल

अमेरिकेतील सामाजिक किंवा राष्ट्रीयत्वाची ही घडामोड भारतासाठी धडा देणारी ठरू शकते. आज जवळपास चार ते पाच कोटी भारतीय अमेरिकेत राहतात. विशेषतः माहिती तंत्रज्ञान किंवा सिलीकॉन व्हॅलीमध्ये त्यांची प्रमुख भूमिका पाहायला मिळते. अमेरिकन कंपन्यांमधील किंवा संशोधन करणाऱ्या संस्थांमधील अनेक प्रमुख पदे भारतीयांकडे आहेत. मग अगदी मायक्रोसॉफ्टचा प्रमुख असलेला नडेला असेल, गुगलचा प्रमुख

पिच्चै असेल. याशिवाय नासासारख्या जगप्रसिध्द संशोधन संस्थेमध्ये भारतीयांची संख्या लक्षणीय आहे. अमेरिकेच्या वैद्यकीय क्षेत्रात तज्ज्ञ किंवा निष्णात डॉक्टर्स म्हणून भारतीयांचे मोठे योगदान असल्याचे पाहायला मिळते. बुद्धिमत्ता आणि गुणवत्ता या दोन वैशिष्ट्यांच्या जोरावर भारतीय लोकांनी अमेरिकेत स्वतःचे स्थान निर्माण केले, यात काही शंका नाही. दरवर्षी किमान लाखभर तरुण किंवा अभियंते अमेरिकेमध्ये शिक्षण आणि नोकरीच्या निमित्ताने जात असतात. शिक्षण घेता घेताच अनेक भारतीय तरुण तिथेच नोकरी व्यवसाय मिळवून स्थायिक होण्याचा प्रयत्न करतात. अमेरिकेविषयी भारतीय तरुणांच्या मनात विशेष आकर्षण आहे, यात काही शंका नाही. परंतु, आता अमेरिकेत मिळणारी नोकरी व्यवसायाची मोकळीक पूर्वीप्रमाणे उपलब्ध होणार नाही, हे डोनाल्ड ट्रम्प यांच्या भूमिकेवरून स्पष्ट होते. आहे ती नोकरी टिकवणे हेसुद्धा तिथल्या भारतीयांपुढे आव्हान निर्माण झाले आहे. अमेरिकेची ही आक्रमक भूमिका भारतासाठी आव्हानात्मक ठरू शकते. किंबहुना भारतीयांनीसुद्धा ही इष्टापत्ती मानून आपल्या बुद्धिमत्ता आणि गुणवत्तेचा वापर भारतासाठी करण्याचा विडा उचलला पाहिजे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अमेरिकेत केलेल्या भाषणात तिथल्या तरुणांनी भारतात यावे आणि 'मेक इन इंडिया' या योजनेअंतर्गत उद्योग व्यवसाय सुरू करावेत, असे आवाहन यापूर्वीच केले होते. आता तर डोनाल्ड ट्रम्प यांची भूमिका पाहिली तर ती तिथल्या भारतीयांनी ती संधी म्हणून स्वीकारली पाहिजे आणि ट्रम्प यांच्या अमेरिकन स्वाभिमानाप्रमाणे भारतीयांनी आपलाही स्वाभिमान दाखवला पाहिजे.

स्वदेशाचे हित पाहणे

जगातील आर्थिक परिस्थितीचा विचार केला तर बदलाचे बरेच वारे वाहात आहेत. काही वर्षांपूर्वी विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या अफाट प्रगतीमुळे सर्व देशांकरिता सगळे जगच एक मोठी बाजारपेठ झाल्याचे मानले जात होते. आपापल्या देशाची औद्योगिक प्रगती करून घेण्याकरिता आणि आपल्या उत्पादनांना जागतिक बाजारपेठ मिळवून देण्याकरिता प्रयत्न होऊन राहिले. परंतु, आता परिस्थिती उलट दिशेने सुरू झाल्याचे पाहायला मिळते. स्थानिक रोजगार किंवा स्थानिक व्यवसाय टिकणे हे अनेक मोठ्या देशांना जास्त महत्त्वाचे वाटते. कारण या जागतिकीकरणच्या वरवंट्याखाली भारतातही परंपरागत कुटीरोद्योग किंवा लघू उद्योग मरणासन्न झाले होते. आर्थिक सुधारणा आणि जगाशी स्पर्धा करण्याच्या बाता करून भारतीयांच्या रोजगारावर गंडांतर आणले गेले होते. परंतु, आता तर प्रत्यक्ष अमेरिकेनेच स्थानिक भूमीपुत्र आणि त्याचे रोजगार व्यवसायाचे हितसंबंध जपण्याकरिता कठोर भूमिका घेतली आहे. भारतालादेखील त्याचा विचार करावा लागेल. अमेरिकेत जाणाऱ्या तरुणांना किंवा अमेरिकेतल्या बेरोजगार होणाऱ्या तरुणांना भारतात योग्य ते वातावरण आणि संधी उपलब्ध करून द्यावी लागेल.